

Akce „Alfa 1“

Sledování bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše v prosinci 1989

PETR BLAŽEK – VLADIMÍR BOSÁK

Ve fondu svazkové agendy Správy sledování SNB (krycím názvem IV. správa SNB) se dochovaly záznamy ze sledování Miloše Jakeše. Měsíc po jeho odstoupení ze špičky mocenské pyramidy bylo na sledování jeho bydliště postupně nasazeno více než třicet příslušníků Státní bezpečnosti, kteří se do této doby věnovali sledování „vnějšího protivníka“.

Z dochovaných statistických přehledů vyplývá, že příslušníci IV. správy SNB sledovali v roce 1989 a v lednu 1990 celkem 523 osob. Mezi objednavateli sledovacích akcí měla naprosto zásadní roli Hlavní správa kontrarozvědky SNB (krycím názvem II. správa SNB), která zadala tento úkon k 356 osobám. Z československých občanů patřili mezi nejsledovanější osoby zejména představitelé Charty 77 Václav Havel, Petr Uhl, Rudolf Zeman, Jiřina Šiklová, Miloš Hájek, Jiří Hájek a Václav Benda.¹ Velký zájem projevovala IV. správa SNB také o bývalého prvního tajemníka ÚV KSČ Alexandra Dubčeka, kterého v druhé polovině osmdesátých let například sledovala při jeho pražských návštěvách v akci „Eser“. Naposledy byl několik hodin sledován odpoledne 24. listopadu 1989, když mluvil na Václavském náměstí k masovému shromáždění, které vedle jiného požadovalo odstoupení zkompromitovaných představitelů KSČ.²

Nebylo to ovšem zdaleka poprvé, kdy Státní bezpečnost tajně sledovala bývalého vysokého stranického funkcionáře. Stačí připomenout okolnosti pádu někdejšího druhého muže komunistické strany Rudolfa Slánského na počátku padesátých let nebo sledování bývalého vysokého funkcionáře KSS Gustáva Husáka po jeho propuštění z vězení v šedesátých letech.³ V tomto kontextu proto není sledování bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše na konci roku 1989 zdaleka tak výjimečné, jak by se mohlo na první pohled zdát. Nebyl ostatně v tomto období jedinou sledovanou osobou z bývalého mocenského centra. Příslušníci IV. správy SNB sledovali také bydliště jiného bývalého člena předsednictva ÚV KSČ, Miroslava Štěpána. Podle autorizovaného sešitu, kam si zástupce náčelníka II. správy SNB pplk. Miroslav Chovanec heslovitě zaznamenával svůj program, se na konci prosince 1989 mělo rovněž uskutečnit sledování Vasilu Biľaka.⁴

¹ Blíže ŠTASTNÝ, Jiří: Správa sledování v roce 1989/1990. In: *Securitas Imperii*, č. 5. ÚDV, Praha 1999, s. 221–335.

² V Archivu bezpečnostních složek se svazek IV. správy SNB z akce „Eser“ bohužel nedochoval. K dispozici jsou pouze výpisy na mikrofilmu. Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.): Denní situační zprávy z listopadu a prosince 1989. *Securitas Imperii*, č. 6/1. ÚDV, Praha 2000, s. 47–48.

³ Dobové zprávy ministerstva vnitra o sledování Gustáva Husáka se dochovaly v jeho osobním archivu. V jedné ze zpráv je uvedeno, že například v roce 1964 nasadila bratislavská Správa StB dlouhodobý odposlech telefonu v Husákově bytě. Srov. NA, f. Gustáv Husák, Ministerstvo vnitra a bezpečnost; Zpráva o výsledku prověrky u KS SNB Bratislava, nařízené I. náměstkem ministra vnitra, 5. 8. 1968.

⁴ Pplk. Chovanec napsal 28. 12. 1989 do svého autorizovaného sešitu následující poznámku: *Alfa I.-IV. Jakeš, Štěpán, Biľak*. O den později pplk. Chovanec požádal pplk. Štefana Sarnovského o *zjištění dislokace chat a chalup V[asilu] B[ilaka]*. V sešitě je zachována také poznámka, že v 15.00 z pokynu I. N[áměstka] M[inistra] V[nitra] [bylo zjišťování] zastavené. Z dalších poznámek pplk. Chovance vyplývá, že 29. 12. 1989 byla nařízena *ochrana všech vládních činitelů* – sledování mohlo souviset s volbou prezidenta. Podle pplk. Chovance mělo být cílem *zabránit opak[ování] Popiehuszka*, tedy patrně případnému násilnému útoku. Srov. ŽÁČEK, Pavel: *V čele StB. Pád režimu v záznamech důstojníka tajnej policie*. Ústav paměti národa, Bratislava 2006, s. 206–209. V Archivu bezpečnostních složek se dochovaly pouze svazky k akcím „Alfa 1“ (sledování Miloše Jakeše) a „Alfa 2“ (sledování Miroslava Štěpána). O sledování Vasilu Biľaka není na rozdíl od zbylých dvou akcí záznam ani v jednacím protokolu IV. správy SNB, kam se zapisovaly akce po linii „vnitřního protivníka“.

MAŘENÍ VYŠETŘOVÁNÍ

Ve stejný den, kdy na Václavském náměstí řečnil Alexander Dubček, bylo v budově Vysoké stranické školy ve Vokovicích zahájeno mimořádné zasedání ÚV KSČ. Skončilo teprve druhý den v ranních hodinách přijetím kolektivní rezignace předsednictva a sekretariátu. Z nejvyššího stranického patra zmizelo hned několik osob spojených s potlačením Pražského jara, včetně generálního tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše a prezidenta ČSSR Gustáva Husáka. Na dalším zasedání ÚV KSČ byli z předsednictva odvoláni jeho další dva dlouholetí členové Miroslav Štěpán a Jozef Lenárt. Komunistická strana se uvedenými personálními změnami snažila uklidnit rozbouranou veřejnost, která již několik dnů dávala na náměstích hlasitě najevo, že se nespokojí pouze s „kosmetickými“ změnami.⁵

Miloš Jakeš postupně rezignoval také na další politické funkce. Za jeho strmým pádem udělalo tečku rozhodnutí předsednictva ÚV KSČ 7. prosince 1989, kdy byl spolu s Miroslavem Štěpánem vyloučen z komunistické strany. Oba později tento krok interpretovali jako zradu části vedení KSČ, které je mělo předhodit pobouřené veřejnosti jako zástupné oběti. Dne 12. prosince 1989 Miloš Jakeš rezignoval na mandát ve Federálním shromáždění ČSSR, kde jako poslanec působil od roku 1971. Tímto krokem definitivně odešel nejen do politického, ale i starobního důchodu.⁶ Bývalý generální tajemník ÚV KSČ se v prosinci 1989 navíc ocitl v pozici, která pro něho musela být jistě ponižující. Opakovaně musel vypovídat před parlamentní komisí, která byla na konci listopadu 1989 zřízena, aby osvětlila pozadí násilného zásahu proti studentskému průvodu na Národní třídě.⁷

Patrně s vyšetřováním této kauzy byl na konci prosince 1989 Miloš Jakeš sledován Státní bezpečností v akci „Alfa 1“. Sledování objednal 27. prosince 1989 zástupce náčelníka II. správy SNB pplk. Miroslav Chovanec a schválil I. náměstek ministra vnitra ČSSR JUDr. Ivan Průša, který byl dosazen do funkce teprve 21. prosince 1989. Důvod zájmu o bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ byl v návrhu na sledová-

ní popsán velmi lakonicky: *maření vyšetřování*. Konkrétním cílem akce „Alfa 1“ měla být *dokumentace styků, adres a zabránění opuštění republiky*. Sledování mělo začít ještě v den podání návrhu v 17. hodin.⁸ Ve stejný den byl předložen také návrh na sledování Miroslava Štěpána – oba dokumenty se liší pouze minimálně a podle všeho byly pplk. Chovancem podány současně. U akce „Alfa 2“ se ovšem nejednalo o přímé sledování Miroslava Štěpána, neboť byl od 23. prosince 1989 na základě rozhodnutí Generální prokuratury ČSR ve vyšetřovací vazbě v budově ruzyňské věznice.⁹

Sledování bývalých představitelů KSČ se uskutečnilo v období, kdy vedení tajné policie ztrácelo své pozice. Na základě pokynu I. náměstka ministra vnitra ČSSR genpor. Alojze Lorence měla být od 11. prosince 1989 pozastavena operativní činnost odborů *boje proti vnitřnímu protivníkovi*.¹⁰ Ve skutečnosti se takto vymezené útvary věnovaly nadále nejen skartacím dokumentů, ale také částečně své operativní práci. Definitivně jejich činnost ukončil teprve 12. ledna 1990 nový federální ministr vnitra JUDr. Rudolf Sacher, který současně rozhodl o jejich zrušení.¹¹ Poněkud odlišná situace byla u IV. správy SNB, která v prosinci 1989 a lednu 1990 stále pokračovala poměrně intenzivně ve své činnosti. Zejména se to týkalo příslušníků I. a II. odboru, kteří sledovali zejména západní diplomaty. Jen proti pracovníkům Velvyslanectví USA se v posledním měsíci roku 1989 uskutečnilo celkem 85 sledovacích akcí. Ovšem podle zachovaných protokolů IV. správy SNB bylo po linii „vnitřního protivníka“ vydáno po 17. listopadu 1989 již pouze 35 příkazů ke sledování různých osob. Symbolicky byly poslední dva řádky vyplněny příkazem ke sledování Miloše Jakeše a Miroslava Štěpána.¹²

MOBILNÍ OPĚRNÝ BOD

Akci „Alfa 1“ dostali na starost příslušníci 1. odboru IV. správy SNB, kteří se podle příslušného organizačního řádu věnovali zejména sledování skutečných i potenciálních příslušníků a spolupracovníků západních tajných služeb.¹³ V čele tohoto odboru stál od

⁵) Srov. SUK, Jiří: *Labyrintem revoluce. Aktéři, zápletky a křížovatky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*. Prostor, Praha 2003, s. 40–41.

⁶) Srov. JAKEŠ, Miloš: *Dva roky generálním tajemníkem*. Regulus, Praha 1996.

⁷) Srov. BARTUŠKA, Václav: *Polojasno. Pátrání po vinách 17. listopadu*. Ex libris, Praha 1990.

⁸) *Archiv bezpečnostních složek* (dále jen ABS), f. IV. S SNB, svazek „Alfa 1“; Návrh na sledování, 27. 12. 1989. Operativní dokumentace k akcím „Alfa 1“ a „Alfa 2“ měla být podle zmíněných návrhů na sledování uložena v objektovém svazku 38673. V zachovaných registračních protokolech II. správy SNB není zmíněné číslo uvedeno.

⁹) Srov. ŠTĚPÁN, Miroslav: *Zpověď vězně sametové revoluce*. Grafit, Praha 1991, s. 12.

¹⁰) Srov. ŽÁČEK, Pavel: *ŠtB na Slovensku za „normalizácie“*. *Agónia komunistického režimu v zvodkách tajnej polície*. Ministerstvo spravodlivosti, Oddelenie pre dokumentáciu zločinov komunizmu, Bratislava 2002, s. 77.

¹¹) ŽÁČEK, Pavel: *V čele ŠtB*, s. CXXVI.

¹²) ŠTASTNÝ, Jiří: *Správa sledování v roce 1989/1990*, s. 226.

¹³) Podle tehdy platného organizačního řádu IV. správy SNB se 1. odbor zabýval sledováním „vnějšího nepřítele“. ABS, f. RV, inv. j. 203; Rozkaz náčelníka IV. S SNB pplk. JUDr. Václava Mencla č. 8 z 20. 1. 1989.

4

II. správa SNB
operativní útvar StB

Cj.: *LB-0030/11-89*
10

Přílohy: _____

Schvaluji:
I. náměstek MV ČSSR
JUDr. Ivan PRŮŠA
(Funkce, hodnost a příjmení se vypisuje též strojem)

Dne 27. prosince 1989

6

Návrh na sledování

6196

Žádám o sledování v akci (krycí název) ALFA I

číslo a druh svazku *OB 386 43*

důvod rozpracování *maření vyšetřování*

po dobu _____ dnů, počínaje dnem 27. 12. 1989 od 17.00 hodin.

Jméno *Miloš* příjmení *JAKEŠ* narozen 12. 8. 1922

národnost *česká* st. příslušnost *ČSSR* stav *ženatý*

zaměstnán _____

majitel vozidla SPZ _____ typ _____ garážuje _____

bytem *Praha 6, Kozlovská 5*

Za akci zodpovídá a osobně projedná s. _____

bude k dosažení na telefonní lince _____

Zastupuje s. _____ č. telefonu _____

Důvod a cíl sledování: Důležité údaje pro přípravu sledování, předcházení, zabránění, odhalování a dokumentaci trestné činnosti vzhledem na dosažení cíle sledování, zejména předpokládaná činnost osoby, známé nebo předpokládané styky, rod. příslušníci ap.

Dokumentace styků, adres, zabránění opuštění republiky.

Podpis operativního pracovníka *[překopovaný podpis]*

Doporučuji: _____ dne _____

_____ dne _____

_____ dne _____

(Uvádí se funkce, hodnost, jméno a příjmení)

Návrhy na sledování Miloše Jakeše a Miroslava Štěpána podal zástupce náčelníka II. správy SNB pplk. Miroslav Chovanec 27. prosince 1989. Zdroj: ABS

operativní útvar StB

Schvaluji:

I. náměstek MV ČSSR

JUDr. Ivan PRŮŠA

(Funkce, hodnost a příjmení se vypisuje též
strojem)

Čj.: CB-0031/11-89

Přílohy:

Dne 27. prosince 1989

Návrh na sledování

Žádám o sledování v akci (krycí název) ALFA II

číslo a druh svazku 08 386 43

důvod rozpracování maření vyšetřování

po dobu dnů, počínaje dnem 27. 12. 1989 od 17.00 hodin.

Jméno Miroslav příjmení ŠTĚPÁN narozen 5. 8. 1945

národnost česká st. příslušnost ČSSR stav ženatý

zaměstnán

majitel vozidla SPZ typ garážuje

bytem Praha 4, Hodkovičky, Mezi stráněmi 379/9

Za akci zodpovídá a osobně projedná s.

bude k dosažení na telefonní lince

Zastupuje s. č. telefonu

Důvod a cíl sledování: Důležité údaje pro přípravu sledování, předcházení, zabránění, odhalování a dokumentaci trestné činnosti vzhledem na dosažení cíle sledování, zejména předpokládaná činnost osoby, známé nebo předpokládané styky, rod. příslušníci ap.

Dokumentace styků, adres, zabránění opuštění republiky.

Podpis operativního pracovníka

Doporučuji:

dne

dne

dne

(Uvádí se funkce, hodnost, jméno a příjmení)

MV č. skl. 880

Rozkaz náčelníka IV. správy SNB č. 8/1989

Čl. 15

1. odbor

(1) 1. odbor je výkonný sledovací odbor s hlavním zaměřením na boj proti nepřátelské činnosti kádrových rozvědčků speciálních služeb protivníka legalizovaných v diplomatických funkcích na zastupitelských úřadech zemí hlavního protivníka v ČSSR.

(2) 1. odbor plní zejména tyto úkoly:

- a) organizuje a provádí sledování osob kontrarozvědně rozpracovávaných útvarů československé rozvědky a kontrarozvědky s hlavním zaměřením na nepřátelskou činnost kádrových rozvědčků speciálních služeb protivníka legalizovaných v diplomatických funkcích na zastupitelských úřadech zemí hlavního protivníka v ČSSR a jejich agentury;
- b) provádí sledování návštěvníků vybraných zastupitelských úřadů za účelem zjištění jejich totožnosti;
- c) provádí střežení prostorů předpokládané nepřátelské činnosti protivníka;
- d) provádí odbornou praktickou přípravu příslušníků útvarů československé rozvědky a kontrarozvědky v obraně proti sledování;
- e) provádí praktická cvičení pro posluchače DŠ SNB a účastníky odborných zdokonalovacích kursů;
- f) spolupracuje při plnění těchto úkolů s OŘVT, oddělením základní přípravy a ostatními výkonnými odbory.

Zdroj: ABS

1. října 1988 pplk. JUDr. František Malý, který práci na sledovacím útvaru Státní bezpečnosti věnoval pětadvacet let svého života.¹⁴

Podle dochovaného svazku byla akce „Alfa 1“ zahájena bez obvyklé přípravy, na kterou zřejmě nebyl dostatek času. Sledování začalo podle všeho maximálně několik hodin poté, co pplk. Chovanec zaslal svůj návrh. Teprve v lednu 1990 vypracovali kpt. Jiřina Machátová a por. Václav Porazil plán sledování v místě bydliště Miloše Jakeše, včetně tradičního plánu. Hlavní roli měl sehrát tzv. mobilní opěrný bod (MOB), v tomto případě automobil značky Škoda 1203, který byl umístěn přímo v ulici Kozlovská, kde bývalý generální tajemník ÚV KSČ bydlel.¹⁵

Bydliště Miloše Jakeše bylo sledováno 27. prosince 1989 nepřetržitě od půl šesté večer do patnácti hodin následujícího dne. Na akci „Alfa 1“ bylo postupně nasazeno v těchto dvou dnech celkem třicet tři příslušníků I. odboru IV. správy SNB a dvacet automobilů. Při sledování pořídili celkem dvacet dva fotografie a natočili také jeden videozáznam. Podle zmíněného protokolu IV. správy SNB měl být Miloš Jakeš sledován ještě později, 29. ledna 1990. Ve svazku se ovšem záznam z tohoto sledování nedochoval. Je přitom patrné, že se sledování asi skutečně odehrálo – svědčí o tom ostatně plán sledování, připravený v lednu 1990. Jinou zmínku o sledování 29. ledna 1990 obsahuje ve svazku dochovaný formulář „Přehled foto a negativů akce ALFA 1“, ve kterém je uvedeno, že sledovači operativně zaslali celkem tři kusy fotografií, pořízené v uvedeném dni. Současně je na stejném řádku napsáno,

Zdroj: ČTK/Jiří Kruliš

Miloš Jakeš (12. srpna 1922, České Chalupy)

Od roku 1937 pracoval v Baťových závodech ve Zlíně, kde se vyučil elektrotechnikem. V roce 1944 absolvoval elektrotechnickou průmyslovou školu. Po druhé světové válce vstoupil do KSČ. Vykonával řadu funkcí v Československém svazu mládeže, v letech 1947–1955 byl členem jeho ústředního výboru a po únoru 1948 se stal členem jeho předsednictva. Po krátkém působení na jednotném národním výboru ve Zlíně byl v roce 1952 jmenován tajemní-

kem ÚV ČSM. V letech 1955–1958 studoval na Vysoké škole stranické ÚV KSSS v Moskvě. Po návratu se stal pracovníkem aparátu ÚV KSČ, v letech 1958–1961 byl vedoucím odboru národních výborů. Poté pracoval ve státní správě, v letech 1966–1968 působil ve funkci náměstka ministra vnitra pro civilněsprávní úsek. V roce 1966 byl zvolen členem Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ. V letech 1968–1977 vykonával funkci předsedy této komise, která se na konci šedesátých let stala jedním z hlavních nástrojů obnovení pořádku. V roce 1977 byl zvolen členem ÚV KSČ a současně se dostal do užšího vedení strany – do roku 1981 působil jako kandidát a poté jako řádný člen předsednictva ÚV KSČ. V letech 1977–1987 byl tajemníkem ÚV KSČ a od r. 1987 do r. 1989 generálním tajemníkem ÚV KSČ. V roce 1989 se na veřejnost dostala nahrávka jeho projevu, který přispěl k jeho naprosté diskreditaci. Po 24. listopadu 1989 postupně rezignoval na všechny stranické a státní funkce. Od roku 1996 několikrát stanul před soudem, kde čelil obžalobě z vlastizrady za pomoc okupantům v srpnu 1968. Autor memoárů *Dva roky generálním tajemníkem* (Praha 1996).

¹⁴⁾ K služební kariéře pplk. Malého blíže ŠTASTNÝ, Jiří: Správa sledování v roce 1989/1990, s. 227.

¹⁵⁾ ABS, f. IV. S SNB, svazek „Alfa 1“; Plán sledování, 11. 1. 1990.

5
2

Schvaluji: V Praze dne 11. 1. 1990

[Podpis]
Náčelník I. odboru IV-S-SNB

PLÁN SLEDOVÁNÍ

Na bydlíště objektu ALFA 1 v Praze 6, Kozlovská 1390/5.

CHARAKTERISTIKA MÍSTA BYDLIŠTĚ

Vila, ve které se nachází bydlíště objektu je v Praze 6 v ul. Kozlovská č. 1390/5, je to samostatný oplocený pozemek. Z ulice je plot dřevěný laťkový, z bočních stran a zezadu je plot drátěný. Vila je jednopatrová, její okna směřují do všech čtyř stran. Vchod do vily je brankou a dále vede chodník přes zahrádku až ke vchodu do vily. Asi 10 m od branky jsou v plotě vrata umožňující vjezd vozidel ke garáži, která je součástí domu. Z obou stran i zezadu jsou umístěny zahrady náležející k sousedním vilám. Nebylo zjištěno, že by existovala možnost propojení pozemku u vily objektu se sousedními zahradami. Ulice Kozlovská je jednosměrná od ul. Na Karlovce směrem do ul. Nad Strakovkou. Výjezd vozem od bydlíště je možný pouze ul. Kozlovská, Nad Strakovkou do ul. Šárecké, Ulice Kozlovská, Nad Strakovkou, ale i další ulice v okolí - ulice Na viničních horách, Na Karlovce a Na Hanspaulce jsou velice málo frekventované chodci i motorovými vozidly. V okolí bydlíště se nacházejí ZÚ různých zemí a byty zaměstnanců různých ZÚ. V ul. Kozlovská č. 9 - byt ZÚ Barma
24 - zájmová osoba
V ul. Na Karlovce č. 6 - byt ZÚ Čína
V ul. Šárecká č. 1540/7 - ZÚ Indie
45 - byt ZÚ Španělska

Poštovní schránka - v ul. Šárecké na rohu s ul. Nad Strakovkou
- v ul. Na Hanspaulce na křižovatce s ul. Na pískách.

Telefonní automat - v ul. Na Hanspaulce u nákupního střediska jsou telefonní automaty č. 32143 a 32153

2

- 2 -

- v ul. Mydlářka - u prodejny Maso-uzeniny je telefonní automat č. 32088

Stanice MHD-BUS - v ul. Na pískách u nákupního střediska - bus č. 125 a 131 v obou směrech.

Stanice MHD-el.čr. v ul. Leninova.

ORGANIZACE SLEDOVÁNÍ U BYDLIŠTĚ

Zachytávání objektu bude prováděno pomocí MCB, který bude umístěn u bydlíště v ul. Kozlovská. V době zachytávání objektu budou služební vozy rozmístěny takto:

sl. vůz č. 1 - ul. Šárecká - za křižovatkou s ul. Na Hanspaulce
sl. vůz č. 2 - ul. Na Vlčovce
sl. vůz č. 3 - ul. Na Hanspaulce - u nákup. střediska
sl. vůz č. 4 - ul. Leninova.

Při odjezdu objektu s bydlíště vozem oznámí toto pracovník z MCB. Služební vozy obsadí tyto prostory:

sl. vůz č. 1 - prostor křižovatky ul. Šárecká - Na Hanspaulce
sl. vůz č. 2 - prostor křižovatky ul. Šárecká - Na Vlčovce.
sl. vůz č. 3 a 4 vyčkají na určených prostorech.

Záchyt provedou pracovníci sl. vozem č. 1 a 2 v prostoru ul. Šárecké, kteří se napojí na objektu. Poté se napojí další pracovníci z dalších služebních vozů.

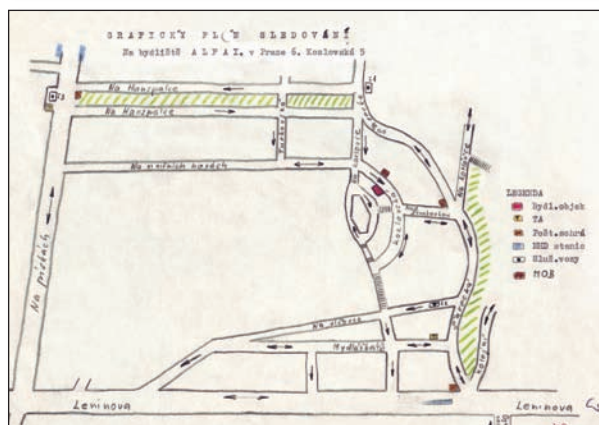
Při pěším odchodu objektu z bydlíště toto oznámí pracovník z MCB s údáním směru odchodu. Sledování objektu převezmou pracovníci ze služebního vozu č. 1 a to v případě odchodu objektu ve směru do ul. Nad Strakovkou na křižovatce ul. Šárecká - Nad Strakovkou, v případě odchodu objektu ul. Kozlovská na křižovatce ul. Kozlovská Na Karlovce. Ostatní se během akce napojí.

TECHNICKÉ PŘÍSTŘEDKY

Počet pracovníků, vozidel a ostatních technických prostředků bude stanoven vždy před započetím akce.

Plán vypracoval:
kpt. Jiřina MACHÁČOVÁ *[Podpis]*
por. Václav PRAZIL *[Podpis]*

VSRS 1. odboru 2. oddělení
kpt. JUDr. Zdeněk Štětíslav *[Podpis]*

Plán sledování a plánek okolí bydlíště Miloše Jakeše vypracovali příslušníci I. odboru IV. správy SNB v lednu 1990.

Zdroj: ABS

že jeden negativ, obsahující devět snímků, byl uložen do svazku.

V příslušné obálce je skutečně film uložen, avšak na jeho okraji je nalepena poznámka 28. 12. 1989/9, která bezpochyby odkazuje na datum sledování.¹⁶ Po srovnání se záznamem sledování z 28. prosince 1989 je jasné, že uvedené snímky byly podle všeho pořízeny příslušníkem 1. odboru IV. správy SNB ppor. Milošlavem Švestkou. Snímky se dochovaly na negativu formátu 35 mm a byly pořízeny fotoaparátem s teleobjektivem patrně z automobilu Škoda 1203 zelené barvy, který sloužil jako tzv. mobilní opěrný bod. Snímky byly vybrány zřejmě proto, že je na většině z nich zachycen osobní automobil značky Lada bílé barvy, jehož majitelem byl Miloš Jakeš. Bývalého generálního tajemníka však sledovači na ulici nezastihli - v době sledování buď z domu vůbec nevyšel, nebo tam ani nebyl.

¹⁶⁾ Ve skutečnosti jsou ve svazku uloženy dva kusy negativů, neboť původní film se vzhledem k předchozímu nešetrnému zacházení rozlomil (do obálky byl uložen přeložený).

D 1

Praha, 1989, prosinec – Záznam o sledování Miloše Jakeše ve dnech 27. a 28. prosince 1989.

Akce ALFA 1 – sledování

Praha dne 27. 12. 1989

V 17.30 hodin bylo započato se zachytáváním ALFA 1 u jeho bydliště v ul. Kozlovská. V tuto dobu bylo [sic!] v celém domě tma.

V 19.35 hodin přišel k bydlišti muž a žena, muž si odemkl vrátka vlastním klíčem a poté oba zašli do uvedeného bydliště.

Popis muže: asi 27 let stár, asi 185 cm vysoký, štíhlé postavy, tmavé vlasy, byl prostovlasý, oblečen v tmavou bundu, tmavé kalhoty, v ruce nic nenesl.

Popis ženy: asi 25 let stará, 170 cm vysoká, štíhlé postavy, hnědé vlasy, byla prostovlasá, oblečena ve světlou bundu, tmavé kalhoty, tmavé kozačky. (P 86)¹⁷

V 20.28 hodin přišli k bydlišti muž a žena, kteří zůstali stát u vchodu. Po malé chvilí se rozsvítilo světlo nad vchodovými dveřmi a oba zašli do bydliště.

Popis muže: asi 25 let stár, asi 185 cm vysoký, štíhlé postavy, hnědé vlasy. Byl prostovlasý, oblečen v béžovou bundu, modré kalhoty, tmavé boty.

Popis ženy: asi 23 let stará, štíhlé postavy, 170 cm vysoká, dlouhé hnědé vlasy. Byla prostovlasá, oblečena v černý kabát, bílé kozačky. Přes rameno nesla hnědou kabelku.

V 23.15. hodin opustil pár, který zašel do bydliště jako druhý, uvedený dům a společně odešli ul. Kozlovskou, Nad Strakovkou, Na Kotlářce, Salabova a dále přes areál ČVUT do ul. Velfikova a dále do ul. Lotyšské, kde v... (P 114, 115)¹⁸

V 23.30 hodin zašli do domu č. 645/8 (dále bez přímé kontroly).

[...]¹⁹

V 23.55 hodin zde bylo zachytávání ALFA-1 předáno střídajícím pracovníkům. (P 60)²⁰

II.

Záchyt u bydliště byl prováděn z MOB.²¹ Muž a žena, kteří zašli v 20.28 hodin do bydliště ALFA-1, nebudou zjišťováni, protože sledování bylo prováděno z konspiračních důvodů na větší vzdálenost a pro tmu a minimální frekvenci chodců v uvedeném prostoru nebylo možno si tyto řádně prohlédnout. Na brance do domu²² jsou umístěny tři zvonky nezjištěných jmen.

[...]²³

Oblečení pracovníků:

P 110 Pur prost., zelený kabát, černé kalhoty, černé boty

P 114 Machátová prost., modrý kabát, modré kalhoty, modré boty

P 115 Porazil prost., modrá bunda, šedé kalhoty, hnědé boty

P 103 Kysela prost., modrá bunda, modré kalhoty, černé boty

P 61 Michel prost., modrá bunda, modré kalhoty, černé boty

¹⁷⁾ P 86 – Mašek.

¹⁸⁾ P 114 – Machátová, P 115 – Porazil.

¹⁹⁾ Strojopisná poznámka: Akce ALFA 1 – sledování, pokračování zprávy ze dne 27. 12. 1989.

²⁰⁾ P 60 – Machálek.

²¹⁾ MOB – mobilní opěrný bod. V tomto případě bylo sledování prováděno z automobilu.

²²⁾ Rukou připsáno: bydliště ALFA-1.

²³⁾ Rukou připsáno: III. Kontrola činnosti se zaměřením na styky, adresy. Připojen nečitelný podpis. Na další straně je uvedena strojopisná poznámka: Akce ALFA 1 – sledování, pokračování zprávy ze dne 27. 12. 1989.

P 62 Bouda prost., černá bunda, modré kalhoty, hnědé boty
 P 78 Wolfová prost., hnědý kožich, modrá sukně, černé boty
 P 86 Mašek prost., zelená bunda, modré kalhoty, černé boty

Auta:

Sierra bílá	SPZ: ADN 91-86	ujeto: 56 km	s. Pur
VAZ modrý	ADC 62-13	37 km	s. Kysela
Escort modrý	ACZ 35-17	55 km	s. Michel
Š 130 vínová	ADK 17-54	59 km	s. Bouda

Technické prostředky:

8x FAUN,²⁴ 7x skryté foto, 1x otevřené foto, 1x videokamera

MOB: Š 1203 zelená SPZ: ACV 53-91 ujet: 15 km s. Porazil
 B 142 090 (uvnitř 18.30–24.00 s. Mašek)

Kontrola: 19.30 hod. ul. Na Kotlářce ss. Skřenek, Dokládal

Počasí: zataženo, vozovka suchá, místy mokrá

[...]²⁵

Akce ALFA 1 – sledování

Praha dne 27. 12. 1989

V 23.55 hodin bylo převzato sledování ALFA 1 u jeho bydliště. (P 110)²⁶
 V 07.10 hodin dne 28. 12. 1989 bylo zde sledování ALFA 1 předáno střídajícím pracovníkům.
 (P 1)²⁷

II.

Bez poznatků. V domě se zhaslo v 01.50 hodin.

Oblečení pracovníků:

P 60 Machálek	prostovlasý, tmavá bunda, modré kalhoty, černé boty
P 64 Poborský	prostovlasý, šedá bunda, hnědé kalhoty, černé boty
P 66 Weishaup	prostovlasý, světlá bunda, modré kalhoty, tmavé boty
P 73 Holan	prostovlasý, zelená bunda, modré kalhoty, tmavé boty
P 77 Lahovský	prostovlasý, šedá bunda, modré kalhoty, modré boty
P 104 Hajdú	prostovlasá, červená bunda, modré kalhoty, tmavé boty
P 106 Říha	prostovlasý, hnědá bunda, hnědé kalhoty, hnědé boty
P 108 Kurz	prostovlasý, modrá bunda, modré kalhoty, hnědé boty
P 116 Jarošová	prostovlasá, černá bunda, modré kalhoty, černé boty

Auta:

VAZ béžový	SPZ ADL 61-57	ujeto: 30 km	s. Poborský
Sierra bílá	ADI 64-35 ²⁸	ujeto: 28 km	s. Machálek
VAZ hnědý	MBD 62-77	26 km	s. Říha

²⁴⁾ Faun – krycí název pro přenosnou vysílačku.

²⁵⁾ Devět podpisů výše uvedených příslušníků StB, kteří se účastnili sledování.

²⁶⁾ P 110 – Pur.

²⁷⁾ P 1 – Fráz.

²⁸⁾ Číslo této státní poznávací značky je dopsáno rukou.

Š 130 bílá	ADK 17-56	28 km	s. Holan
Volvo zelené	ADK 24-15	19 km	s. Holan

Technické prostředky: 9x Faun, 4x skryté foto, 1x video – Venuše 3 – nepoužito

MOB: Š 1203 hnědá B 142 265, SPZ ACN 57-92, ujeto 15 km, s. Lahovský, uvnitř ss. Weishaupt, Kurz, Hajdů [sic!],²⁹ Jarošová

Kontrola: s. Bednář – u bydliště ALFA 1 – 01.00–01.15 hod.

Počasí: tma, vozovka místy kluzká

[...]³⁰

III.

Kontrola [...] ³¹

Akce ALFA 1 – sledování

V Praze dne 28. 12. 1989

V 07.00 hodin bylo převzato sledování ALFA 1 u jeho bydliště (od P 60). V ...

V 11.19 hodin opustil bydliště ALFA 1 muž, který nebude zjišťován (popis muže: asi 25 let starý, 180 cm vysoký, štíhlé postavy, tmavších vlasů krátce střižených, oblečen byl v šedou bundu, tmavé kalhoty, tmavé boty, v ruce nesl igelitovou [sic!] pytel, průhledný, zpola zaplněn věcmi). Odešel přes zahradu ke garáži, kterou odemkl, poté otevřel vjezd do zahrady a odešel zpět do garáže. Poté vyjel s vozem před bydliště ALFA 1 (Lada bílá SPZ ADL 35-36). Vrátil se zpět ke garáži, kterou uzavřel a poté uzavřel i vjezd do zahrady.

V 11.21 hodin nasedl do vozu a odejel ul. Kozlovská (P 38)³² a dále (bez přímé kontroly). Asi po 1 min. byl zachycen v ul. Leninova (předem P 34),³³ odtud odejel přes nám. Říjnové revoluce³⁴ do ul. Lotyšská, kde v...

V 11.25 hodin zastavil, z vozu vystoupil a v...

V 11.26 hodin zašel do domu č. 8. Odešel do 2. patra. Pozdější kontrolou bylo zjištěno, že uvedený muž stojí u dveří č. 13, s vizitkou Vojtěch PŘIDAL, a hovoří zde s nějakou ženou (dále bez kontroly).

V 11.42 hodin přišla k bydlišti ALFA 1 mladá žena asi 18 let (popis ženy: žena asi 18 let, 165 cm vysoká, štíhlé postavy, dlouhé světlé vlasy v copu, oblečena byla v modrou bundu, modré kalhoty, přes rameno nesla černou tašku). Uvedená dívka odešla k domovní brance ALFA 1 a zazvonila na zvonek. Po malé chvíli bylo zjištěno, že se dívka s někým baví přes plot směrem do oken bydliště ALFA 1. Asi po 1 min. dívka pak přelezla plot vlevo od domovní branky a zašla do bydliště ALFA 1. V...

V 12.30 hodin bylo zde zachytávání ALFA 1 předáno střídajícím pracovníkům (D 3).³⁵ (P 38)³⁶

[...] ³⁷

²⁹) Správně Hajdů.

³⁰) Devět podpisů výše uvedených příslušníků StB, kteří se účastnili sledování.

³¹) Rukou napsané nečitelné slovo a nečitelný podpis, patrně Bednář.

³²) P 38 – Vincík.

³³) P 34 – Machajdík.

³⁴) Nyní Vítězné náměstí.

³⁵) D 3 – Hlaváč.

³⁶) P 38 – Vincík.

³⁷) Strojopisná poznámka: Akce ALFA 1 – sledování, pokračování zprávy ze dne 28. 12. 1989.

II.

Záchyt u místa bydliště byl prováděn z MOB. Dále bez poznatků. Majitelem vozidla SPZ ADL 35-36 je Miloš Jakeš. Nar. 12. 8. 1922, bytem Praha 6, Kozlovská 5.

[...] ³⁸

Akce ALFA 1 – sledování

Praha dne 28. 12. 1989

V 12.30 hodin bylo převzato sledování u bydliště ALFA 1 od P 1. V tuto dobu před bydlištěm nestál žádný vůz.

V 12.49 hodin opustila bydliště ALFA 1 mladá dívka asi 18 let (popis uveden v ranní svodce P 1. Foto pořízeno D 5³⁹). Uvedená dívka odešla ulicí Kozlovskou, dále bez přímé kontroly.

V 12.54 hodin přijel před bydliště ALFA 1 vůz SPZ ADL 35-36, který řídil muž, který nebude zjišťován (popis muže uveden v ranní svodce P 1). Uvedený muž zašel do bydliště ALFA 1 a nesl batoh.

V 13.10 hodin opustil výše uvedený muž bydliště ALFA 1 ve společnosti mladé dívky. Popis: asi 22 let, 170 cm vysoká, štíhlé postavy, oválného obličej, hnědých vlasů, svázaných do kratšího culíku, oblečena byla v zelenou bundu, modré kalhoty, černé boty. Společně nasedli do vozu ADL 35-36 a odejeli bez přímé kontroly k prodejně Potravin v ul. Šarecká, kam zašli. (Foto provedeno D 36)⁴⁰ Dále bez přímé kontroly.

V 13.27 hodin uvedený pár se vrátil k bydliště ALFA 1, s vozem zajeli dovnitř. (D 37)⁴¹

V 13.59 hodin opustil uvedený pár bydliště ALFA 1, žena byla již oblečena v modrou bundu, na zádech nesli oba batohy a odešli ul. Kozlovskou do ul. Šarecké. (D 37) Dále bez přímé kontroly.

V 15.00 hodin bylo zde sledování ALFA 1 skončeno.

II.

Záchyt u bydliště byl prováděn z MOB. Dále bez poznatků.

[...] ⁴²

Oblečení pracovníků:

D 3 Hlaváč	prostovl., šedá bunda, modré kalhoty, šedé boty
D 2 Matoušek	prostovl., zelená bunda, modré kalhoty, šedé boty
D 4 Beran	prostovl., černá bunda, modré kalhoty, černé boty
D 5 Drncová	bílý kožich, černá sukně, černé boty, prostovl.
D 6 Trkovský	prostovl., zelená bunda, modré kalhoty, modré boty
D 35 Brodčík ⁴³	prostovl., černá bunda, modré kalhoty, modré boty
D 37 Švestka	prostovl., šedá bunda, modré kalhoty, černé boty
D 26 Jaroš	prostovl., zelená bunda, modré kalhoty, černé boty

³⁸) Rukou připsáno: *III. Kontrola činnosti se zaměřením na styky, adresy, eventuální výjezd mimo Prahu. Připojen nečitelný podpis.*

³⁹) D 5 – Drncová.

⁴⁰) D 36 – patrně Jaroš, který je na konci svodky uveden pod značkou D 26.

⁴¹) D 37 – Švestka.

⁴²) Rukou připsáno: *III. Kontrola činnosti se zaměřením na zjištění jeho pohybu. Bez poznatků. Akce skončena příkaz N[áčelníka] O[ddělení]. Připojena nečitelná parafa, patrně Janečka, který provedl kontrolu. Následuje strojopisná poznámka: Akce ALFA 1 – sledování, pokračování zprávy ze dne 28. 12. 1989.*

⁴³) V přehledu řidičů uveden jako Brodčík.

Auta:

Volvo modré	SPZ: NBB 93-10	ujeto: 26 km	s. Matoušek
Š 130 vínová	DOA 71-40	29 km	s. Hlaváč
Vaz béžový	ACS 18-69	24 km	s. Beran
Vaz kávový	ADK 19-35	25 km	s. Brostík ⁴⁴

Technické prostředky: 8x Faun, 5x skryté foto, 1x ot[evřeně], foto muž a dívka po opuštění domu
4x s. Švestka

Foto: muž + dívka v ul. Šárecká 1x s. Jaroš
mladá dívka v ul. Kozlovská 1x s. Drncová

Kontrola: ss. Janeček, Benda ve 14.00 u bydliště

MOB: Š 1203 zelená B: 142 090 SPZ AVC 53-91 řidič s. Beran, uvnitř s. Švestka

[...]⁴⁵

Akce ALFA 1 sledování

V Praze dne 28. 12. 1989

Dodatek ke zprávě ze dne 27. 12. 1989

V domě č. 645/8 v ulici Lotyšská se nacházejí na vývěsce nájemníků tato jména:

[...]⁴⁶

V přízemí vedle vchodu se nachází hostinec Hospůdka. Jedná se o starší činžovní dům o čtyřech patrech. V zadním traktu se nachází obezděný dvůr.

Oblečení pracovníků:

P 41 Bořek	prostovlasý, hn[ědá] bunda, m[odré] kalhoty, čer[né] boty
P 45 Šurka	prostovlasý, čer[ná] bunda, m[odré] kalhoty, čer[né] boty
P 47 Říský	prostovlasý, čer[ná] bunda, šed[ivé] kalhoty, šed[é] boty

Auta:

Š 130 modrá SPZ: ACP 35-86 ujeto: 43 km s. Šurka

[...]⁴⁷

⁴⁴⁾ V přehledu sledovačů uveden jako Brodtík.

⁴⁵⁾ Osm podpisů výše uvedených příslušníků StB, kteří se účastnili sledování. Dole nečitelná paraфа, patrně Janečka, který provedl jejich kontrolu.

⁴⁶⁾ Číslo bytu a příjmení nájemníků vynecháváme.

⁴⁷⁾ Tři podpisy výše uvedených příslušníků StB, kteří se účastnili sledování.

V 12.54 hodin přijel před bydlíště ALFA 1 vůz SPZ ADL 35-36, který řídil muž, který nebude zjišťován... Uvedený muž zašel do bydlíště ALFA 1 a nesl batoh.

V 13.10 hodin opustil výše uvedený muž bydlíště ALFA 1 ve společnosti mladé dívky... Společně nasedli do vozu ADL 35-36 a odejeli bez přímé kontroly k prodejně Potravin v ul. Šárecká, kam zašli... Dále bez přímé kontroly.

V 13.27 hodin uvedený pár se vrátil k bydlišti ALFA 1, s vozem zajeli dovnitř.

V 13.59 hodin opustil uvedený pár bydlíště ALFA 1, žena byla již oblečena v modrou bundu, na zádech nesli oba batohy a odešli ul. Kozlovskou do ul. Šárecké... Dále bez přímé kontroly.

Dnešní podoba sledovaného místa akce „Alfa 1“.

Zdroj: Archiv autorů